

Sygn. akt III Ko 133/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 sierpnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w III Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Grzegorz Krogulec

Protokolant: Małgorzata Bednarek

w obecności prokuratora Jacka Ciupy

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2022 roku

sprawy z wniosku pełnomocnika E. Z. (1)

w przedmiocie zadośćuczynienia z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania

orzeka

1. na podstawie art. 552 § 4 kpk zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim na rzecz wnioskodawcy E. Z. (1) kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia za niesłuszne zatrzymanie zastosowane wobec w/w w okresie od dnia 8 grudnia 2021 roku, godzina 18:40 do dnia 9 grudnia 2021 roku, godzina 16:34 w postępowaniu przygotowawczym o sygn. (...) prowadzonym pod nadzorem Prokuratora Rejonowego wB.

2. oddala wniosek w pozostałej części,

3. koszty sądowe przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE			
Formularz UWO	Sygnatura akt	III Ko 133/22	
WNIOSKODAWCA			
E. Z. (1)			
ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	

2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	
	50 000,00 złotych		
3.	Inne		
Ustalenie faktów			
Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	Prokuratura Rejonowa w B. w sprawie o sygn. (...), nadzoruje postępowanie przeciwko między innymi E. Z. (1). W dniu 14 lipca 2021 roku wydano postanowienie o przedstawieniu w/w zarzutu popełnienia przestępstwa określonego w art. 300 § 2 kk na szkodę H. K..	Kserokopie z akt sprawy (...)	34-35
3.1.2.	W toku prowadzonego postępowania kilkakrotnie wzywano E. Z. (1) do stawiennictwa w KPP w B. celem przeprowadzenia czynności procesowych. W związku z planowanymi terminami przesłuchania m.in. E. Z. (1) jego obrońca każdorazowo informował o niemożności jego stawiennictwa, usprawiedliwiając nieobecność faktem przebywania na zwolnieniu lekarskim.	Kserokopie z akt sprawy (...)	36-62, 68-72, 77- 81

Obrońca E. Z. (1) wnioskiem z dnia 19 sierpnia 2021 roku wniósł do Prokuratury Rejonowej w B.o powołanie biegłych lekarzy psychiatrów w celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego E. Z. (1).

Postanowieniem prokuratora z dnia 25 sierpnia 2021 roku powyższy wniosek został oddalony. W uzasadnieniu postanowienia prokurator wskazał, iż wnioskowane przez obrońcę przeprowadzenie badań psychiatrycznych przed przesłuchaniem podejrzanego jest niedopuszczalne, wymogiem bowiem przed powołaniem biegłych jest zgromadzenie odpowiedniego materiału dowodowego, w tym przede wszystkim przesłuchanie podejrzanego, w trakcie którego sprawdza się jego tożsamość i inne dane. Prokurator wskazał, że po przesłuchaniu podejrzanego, jeśli wystąpią wątpliwości co do jego poczytalności w czasie czynu, prokurator powoła biegłych lekarzy psychiatrów.

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2021 roku prokurator Prokuratury Rejonowej w B. rozstrzygnął o powołaniu biegłych psychiatrów, którzy wypowiedzą się o stanie zdrowia

	<p>psychicznego E. Z. (1), w tym możliwości jego udziału w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu. W uzasadnieniu wskazano, iż po stronie podejrzanego ujawniły się okoliczności, które budzą wątpliwości co do jego poczytalności w czasie czynu. W tym samym dniu prokurator wydał postanowienie o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu do Prokuratury Rejonowej w (...) E. Z. (1) na badanie psychiatryczne. W uzasadnieniu prokurator wskazał, że E. Z. (1) nie stawiał się na czynności w postaci ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów, twierdząc, że z uwagi na stan zdrowia nie może brać w nich udziału. Z tego względu zarządzono jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie.</p> <p>Ani E. Z. (1), ani jego obrońca nie zostali poinformowani o terminie badania. Podejrzanym nie został na niego wezwany. W chwili zatrzymania zarówno podejrzany jak i jego obrońca nie byli poinformowani o wyznaczeniu biegłych i terminie badania.</p>		
3.1.3.	W dniu 8 grudnia 2021 roku o godzinie 18:40 funkcjonariusze KPP w B. dokonali zatrzymania	Kserokopie z akt sprawy (...)	k. 63- 67

	E. Z. (1) stosując przy tym środki przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek założonych na ręce.		
3.1.4	W dniu 10 grudnia 2021 roku na postanowienie w przedmiocie zatrzymania i doprowadzenia na badanie psychiatryczne zażalenie złożył obrońca E. Z. (1).	Kserokopie z akt sprawy (...)	73-76
3.1.5.	<p>Badania psychiatryczne przeprowadzone zostały w dniu 9 grudnia 2021 roku po doprowadzeniu E. Z. (1) do Prokuratury Rejonowej w B.</p> <p>E. Z. (1) został zwolniony w dniu 9 grudnia 2021 roku o godzinie 16:34.</p> <p>Z opinii sądowno – psychiatrycznej wynikało, że E. Z. (1) wykazuje inne zakłócenia czynności psychicznych pod postacią uzależnienia od alkoholu i zaburzenia adaptacyjne w okresie niepełnej remisji. Biegli orzekli, że jego aktualny stan zdrowia pozwala mu na udział w czynnościach procesowych.</p> <p>Ogłoszenia zarzutów i przesłuchania podejrzanego dokonano w dniu 18 marca 2022 roku.</p>	Kserokopie z akt sprawy (...)	82-85, 90-93, 64, 35
3.1.6	Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2022 roku w sprawie (...) Sąd Rejonowy w B. uwzględnił zażalenie obrońcy E.	Kserokopie z akt sprawy (...)	86- 89

Z. (1) i uznał jego zatrzymanie dokonane w dniu 8 grudnia 2021 roku za bezzasadne. W uzasadnieniu sąd wskazał, że brak było przesłanek do podjęcia decyzji o zatrzymaniu, zaś prokurator wydając postanowienie o powołaniu biegłych z góry założył, że podejrzany nie stawi się w wyznaczonym terminie i miejscu, pozbawiając go możliwości ustosunkowania się do wydanego postanowienia. Do chwili zatrzymania ani on, ani jego obrońca nie zostali poinformowani o wyznaczeniu biegłych i terminie badania. Dopiero w momencie zatrzymania E. Z. (1) otrzymał postanowienie o powołaniu biegłych. E. Z. (1) nie został skutecznie poinformowany o planowanych badaniach psychiatrycznych, nie było uzasadnionej obawy, że się na niego nie stawi, tym bardziej, że jego obrońca uprzednio wnioskował o powołanie biegłych i przeprowadzenie badań psychiatrycznych E. Z. (1) i jego żony. Sąd Rejonowy w B. zwrócił przy tym uwagę na fakt, że doszło do zatrzymania i przymusowego doprowadzenia wyłącznie E. Z. (1), w sytuacji gdy podejrzana jest także jego żona, wobec której także w dniu 22 listopada 2021 roku zostało wydane postanowienie

	<p>o powołaniu biegłych oraz zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu, a której sytuacja jest tożsama z sytuacją podejrzanego. Swoją nieobecność w/w także usprawiedliwiła za pośrednictwem obrońcy przedkładając zwolnienia lekarskie, mimo to nie została ona zatrzymana. W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia wskazano też na całkowicie nieuzasadnione i nieadekwatne do charakteru i rangi sprawy przetrzymywanie E. Z. (1), bezzasadne było zastosowanie wobec niego środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek założonych na ręce. E. Z. (1) został zatrzymany w dniu 8 grudnia 2021 roku w godzinach popołudniowych, badanie psychiatryczne odbyło się następnego dnia, tym samym podejrzanym był zatrzymany prawie 24 godziny, gdy tymczasem samo badanie trwało niespełna 30 minut.</p>		
3.1.7	<p>E. Z. (1) został zatrzymany w dniu 8 grudnia 2021 roku przed restauracją, którą niegdyś prowadził przy ulicy (...) w B.. Było po godzinie 18. E. Z. (1) znajdował się wówczas przed lokalem. Syn powiedział ojcu, iż ktoś czeka na niego przed bramą. E. Z. (1)</p>	<p>zeznania E. Z.- cza</p>	116-117

	<p>podszedł tam. Czekalo na niego trzech policjantow, ubranych po cywilnemu. E. Z. (2) zostal przez nich skuty na rękach kajdankami, umieszczony w nieoznakowanym pojeździe i przewieziony na badania lekarskie na izbę przyjęć, a następnie do budynku policji w B., gdzie w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych spędził noc. Następnego dnia w kajdankach, w asyście policjantow ubranych po cywilnemu, zostal przeprowadzony na badanie psychiatryczne do budynku prokuratury w B.. Stamtąd w kajdankach ponownie trafil do aresztu policyjnego, po czym tego samego dnia zostal zwolniony. Zatrzymanie wywołalo u E. Z. (1) poczucie upokorzenia, potraktowania jak pospolitego przestępcę. Jego stan zdrowia uległ pogorszeniu, pogłębil się jego strach o kolejne zatrzymanie. E. Z. (1) ma problemy ze snem i odczuwa poczucie zagrożenia.</p>		
<p>Fakty uznane za nieudowodnione</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Fakt</p>	<p>Dowód</p>	<p>Numer karty</p>
<p>ocena DOWODÓW</p>			

<i>Dowody będące podstawą ustalenia faktów</i>			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
3.1.1 do 3.1.6	Kserokopie z akt sprawy (...)	Szczegółowe ustalenia faktyczne w zakresie prowadzonego przeciwko podejrzanemu postępowania, okoliczności poprzedzających jego zatrzymanie, kwestie samego zatrzymania, a także faktów, które miały miejsce już po nim sąd oparł w całości na podstawie kserokopii akt postępowania Prokuratury Rejonowej w B. o sygn. (...). Dokumenty te są wiarygodne, nie ma jakichkolwiek podstaw do ich kwestionowania.	
zeznania E. Z. (1)	Co do zasady, na wiarę zasługują zeznania E. Z. (1) złożone na okoliczność zatrzymania, pobytu w izolacji, a także wpływu zatrzymania na jego stan psychofizyczny.		
<i>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	

	zeznania E. Z. (1)	<p>Nie wszystkie depozycje złożone przez E. Z. (1) zasługują na wiarę. Nie można przy tym wykluczyć, że samo zatrzymanie mogło stanowić dla E. Z. zaskoczenie, szok i traumę, każdy bowiem człowiek w inny sposób odbiera, przeżywa, a następnie ocenia czas w którym został pozbawiony wolności. Faktem jest, że zatrzymanie nie było potrzebne, a więc ocenić je należy jako niesłuszne i bezzasadne, co przesądza zasadę o należnym zadośćuczynieniu. To z jednej strony. Z drugiej jednak można dostrzec tendencję zeznającego do wyolbrzymiania faktów. Nie można się bowiem zgodzić z E. Z., iż zatrzymanie miało miejsce w biały dzień na oczach setki osób - mieszkańców okolicznych bloków i ludzi znajdujących się w tym czasie na ulicy, wracających do domów po pracy. Zatrzymanie miało miejsce w dniu 8 grudnia 2021 roku o godzinie 18:40, a więc porze, o której jeśli nie ciemność, to panuje zmrok. Grudniowe dni należą do najkrótszych. Policjanci nie wtargnęli do lokalu, w którym przebywał w tym czasie E. Z., a poprzez syna poprosili go, by wyszedł na zewnątrz ogrodzenia lokalu. Tam nastąpiło zatrzymanie</p>	
--	--------------------	---	--

	<p>przez policjantów w ubiorach cywilnych i poruszających się nieoznakowanym pojazdem. Niepodobna zatem wywieść wniosku, że miała miejsce jakaś inscenizacja czy pokazówka. E. Z. – co oczywiste, został zatrzymany bezzasadnie, ale zaraz po przeprowadzeniu badania psychiatrycznego został zwolniony, a do tej czynności dopuszczony został jego obrońca.</p>		
PODSTAWA PRAWNA			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	2 000,00 złotych	odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Podstawą prawną roszczenia wnioskodawcy jest art. 552 § 4 kpk, w myśl którego odszkodowanie i zadośćuczynienie			

<p>przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.</p> <p>Sąd przyjął, że co do zasady żądanie wnioskodawcy jest słuszne. W ocenie sądu w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że zatrzymanie E. Z. (1) uznać należy za niewątpliwie niesłuszne. Zatrzymanie wnioskodawcy, jak stwierdził Sąd Rejonowy w B. w sprawie (...) było bezzasadnie, brak było przesłanek przemawiających za jego zastosowaniem, a przy tym czas zatrzymania był nadmierny, wnioskodawca doznał dolegliwości, których nie powinien był ponieść. Sąd a quo tę argumentację podziela.</p>			
Inne			
3.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
<p>ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA</p>			
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia			

Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	<p>2 000,00 złotych</p> <p>Zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 552 kpk, to rekompensata szkody o charakterze niemajątkowym (krzywdy), której doświadczył wnioskodawca na skutek jego zatrzymania.</p> <p>Nie istnieją kryteria, którymi można standardowo czy szczerze w każdej sprawie oszacować krzywdę związaną z przymusowym pobytem w warunkach izolacji związanej z pozbawieniem wolności, bowiem cierpienia ludzkiego nie sposób skategoryzować i zmierzyć.</p> <p>Dla wykładni pojęcia zadośćuczynienia, o jakim mowa w art. 552 kpk miarodajne są przepisy prawa cywilnego materialnego, a zwłaszcza art. 445 § 1 kc, z którego wynika, że zadośćuczynienie winno być „odpowiednie”. O ustaleniu jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest</p>	<p>odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia</p>	

„odpowiednia”, a więc o wysokości należnego zadośćuczynienia pieniężnego, powinien decydować rozmiar doznanej krzywdy, czyli stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania. Użyte w powołanym przepisie pojęcie "sumy odpowiedniej", choć ma charakter nieokreślony, to w orzecznictwie wskazuje się kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Winno ono mieć charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że "wartość odpowiednia" to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Na wysokość zadośćuczynienia składają się cierpienia pokrzywdzonego - tak fizyczne, jak i psychiczne, których rodzaj, czas trwania i natężenie należy każdorazowo określić w kontekście materiału dowodowego sprawy. Jak przyjmuje powszechna praktyka sądów, określając wysokość zadośćuczynienia, bierze się pod uwagę nie

tylko czas trwania tymczasowego aresztowania/zatrzymania, ale także stopień dolegliwości, z jaką wiązało się stosowanie tego środka, a więc przykrości i przeżycia natury moralnej z tego wynikające (uczucie przykrości, utrata dobrego imienia), konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem aresztowania, jak również ewentualny ostracyzm środowiskowy i nieprzychylnie reakcje po zwolnieniu z aresztu/ po zatrzymaniu.

Miarkując wysokość zadośćuczynienia przyznanego E. Z. (1) Sąd Okręgowy wziął pod uwagę całokształt okoliczności dotyczących czasu izolacji, stanu zdrowia wnioskodawcy, skutków zatrzymania w sferze jego psychiki, dotychczasowego trybu życia. Czas trwania zatrzymania E. Z. (1) (prawie 24h) biorąc pod uwagę fakt, że samo badanie psychiatryczne trwało niespełna pół godziny był nadmierny. Sama czynność została dokonana publicznie, z użyciem środków przymusu bezpośredniego. W kajdankach wnioskodawca był przewieziony do szpitala, tam też nadal miał je założone na rękach.

Okoliczności związane z zatrzymaniem niewątpliwie spowodowały u wnioskodawcy poczucie krzywdy i upokorzenia. Pamiętać należy, że wnioskodawca od kilku lat pozostaje pod opieką psychiatry, w czasie zatrzymania przebywał na zwolnieniu lekarskim. Biegli psychiatry stwierdzili u niego występowanie zaburzeń adaptacyjnych. Nie ulega wątpliwości, że zatrzymanie spowodowało u wnioskodawcy nieuzasadnione cierpienie psychiczne i pogorszenie się jego zdrowia. Przed zatrzymaniem E. Z. (1) prowadził ustabilizowany tryb życia.

Jednocześnie brak podstaw do przyjęcia, że zatrzymanie wnioskodawcy spowodowało ponad przeciętną miarę przykrości związanych z ostracyzmem w środowisku, w którym wnioskodawca wcześniej funkcjonował (w czasie zatrzymania wnioskodawca nie pracował zawodowo, przebywał na zwolnieniu lekarskim, ale znajdował się w lokalu prowadzonym przez swoich synów, zatrzymanie miało miejsce w porze nocne, nie pełnił funkcji wiążącej się z zaufaniem publicznym, etc.). Odwołać się należy do zaprezentowanej wyżej oceny zeznań E. Z. (1),

	<p>w których szczegółowo rozważono okoliczności związane z zatrzymaniem.</p> <p>Sąd Okręgowy miał obowiązek bacznie, by wysokość zadośćuczynienia pozostawała w powiązaniu z realnym stanem majątkowym pokrzywdzonego i ogólną zamożnością społeczeństwa, by ustalona wysokość nie stanowiła sposobu uzyskania niewspółmiernych korzyści finansowych, nieadekwatnych z punktu widzenia celów, jakie owej rekompensacie stawia obowiązujące prawo.</p> <p>Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpoznawanej sprawy sąd uznał, że kwota 2.000 złotych jest adekwatna z punktu widzenia cierpień E. Z. (1), których źródłem było jego zatrzymanie.</p>		
Inne			
3.			
<p>Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU</p>			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
Koszty procesu			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
3 wyroku	O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 554 § 4 kpk.	
PODPIS		